

ДАЙДЖЕСТ НОВИН

ПОДАТКИ | ТЦ | ОБЛІК | ПРАВО

30.06.2025

[KEYNAS GROUP](#) об'єднує експертів з податків, обліку, трансфертного ціноутворення та права. Ми допомагаємо міжнародним та українським компаніям стабільно розвиватися та комплексно вирішувати різні задачі бізнесу не лише в Україні, а й за її межами, завдяки участі у міжнародній асоціації TAG Alliances®.

[TAG Alliances®](#) одна з найбільших у світі асоціацій незалежних юридичних, бухгалтерських та професійних фірм.

Дайджест підготовлений експертами KEYNAS GROUP з метою інформування про деякі особливості ведення діяльності в Україні. Дайджест містить вибірково інформацію з урахуванням нашої основної спеціалізації та окремих практичних ситуацій.

ВАЖЛИВІ ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА включають новації, які вимагають оперативного реагування. Інші актуальні зміни, роз'яснення та особливості нарахування податків та ведення бухгалтерського обліку розміщено у відповідних тематичних розділах.

ДУМКА ЕКСПЕРТІВ ґрунтується на реальних кейсах, які виникають в щоденній діяльності бізнесу. Це особиста позиція експертів KEYNAS GROUP, яка за будь-яких обставин не має сприйматись користувачами як спонукання до конкретних дій або порушення законодавства.

СУДОВА ПРАКТИКА вибірково фокусує увагу на ключових судових рішеннях по важливим поширеним питанням.

Будь-яка інформація у Дайджесті надає лише загальне уявлення про поточні події та ситуації, її не слід сприймати як професійну та вичерпну консультацію. Для прийняття будь-яких практичних рішень рекомендуємо отримати індивідуальну консультацію з урахуванням конкретних обставин та особливостей вашої ситуації.

ЗМІСТ

ВАЖЛИВІ ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА	4
Уряд схвалив зміни до Закону про бухгалтерський облік	4
ПДВ	4
Валютний аванс від нерезидента: за яким курсом обчислювати ПДВ?	4
Порядок звільнення від ПДВ операцій в рамках МТД (ІПК)	4
ПОДАТОК НА ПРИБУТОК	5
Безоплатна передача зразків товару нерезиденту (ІПК)	5
Безповоротна фінансова допомога резиденту в контексті ділової мети (ІПК)	5
ПДФО, ВЗ ТА ЄСВ	6
Зміни до Інструкції з порядку нарахування та сплати ЄСВ набрали чинності	6
Звільнений працівник повернув кошти: відображаємо в додатку 4ДФ	6
ТРАНСФЕРТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ	6
Україна отримала перші Звіти СbС	6
Припинено участь у МГК у середині року: повідомляємо податківців (ІПК)	7
Для цілей ТЦО постійне представництво = нерезидент (ІПК)	7
ІНШЕ	8
ДПС України оновила план-графік перевірок	8
Обов'язковість подання звітності до Держстату поновлюється	8
ДУМКА ЕКСПЕРТІВ	8
Дії податкового органу в рамках експериментального проекту щодо комплаєнс-ризиків	8
СУДОВА ПРАКТИКА	9
Звільнення від санкцій за порушення податкового законодавства у період 01.03.2020р.-30.06.2023р.	9
КОНТАКТИ	12

ВАЖЛИВІ ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА

Уряд схвалив зміни до Закону про бухгалтерський облік

25 червня Кабмін схвалив проект змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», про що він [повідомив](#) на своїй веб-сторінці.

Ключові зміни та нововведення:

- впровадження обов'язкової звітності зі сталого розвитку;
- оновлення критеріїв для визначення категорій підприємств з урахуванням інфляції та рекомендацій Європейської комісії;
- впровадження міжнародних стандартів для державних підприємств та компаній, де понад 50% акцій належать державі.

ПДВ

Валютний аванс від нерезидента: за яким курсом обчислювати ПДВ?

У [категорії 101.07 ЗІР](#) податківці зауважили, що при отриманні попередньої (авансової) оплати в іноземній валюті за надані нерезиденту послуги на митній території України платник ПДВ на дату зарахування коштів на поточний рахунок визначає податкове зобов'язання з ПДВ за офіційним курсом гривні до іноземних валют, який діє на дату визначення таких податкових зобов'язань, тобто **який встановлено НБУ у попередній робочий день**.

Вважаємо, що податківці в даному випадку висловилися не дуже вдало. З урахуванням особливостей процедури встановлення НБУ курсів гривні до іноземних валют більш зрозумілим є формулювання, викладене, зокрема, в ІПК від 16.06.2025р. №3305/ІПК/99-00-21-03-02: «податкові зобов'язання з ПДВ нараховуються виходячи з суми отриманих валютних коштів, перерахованої у гривні відповідно до офіційного курсу Національного банку України, **діючого на дату** надходження коштів на поточний рахунок Товариства (постачальника) в іноземній валюті».

Порядок звільнення від ПДВ операцій в рамках МТД (ІПК)

В ІПК від 17.06.2025р. №3334/ІПК/99-00-24-03-03 податківці вчергове нагадали, що порядок застосування податкових пільг з ПДВ при наданні міжнародної технічної допомоги (МТД), яка **визначена міжнародними угодами**, регулюється п.197.11 ПКУ та [Порядком №153](#).

Умовами звільнення від ПДВ є наявність зареєстрованої картки проекту МТД, а також включення товарів/послуг до плану закупівель МТД (Додаток 5 до Порядку № 153).

Отже, операції з постачання платником товарів/послуг, зазначених у плані закупівлі проекту МТД, виконавцю проекту МТД або субпідряднику у межах граничної суми, передбаченої у плані закупівлі, звільнятимуться від оподаткування ПДВ.

В договорі на таке постачання вартість таких товарів/послуг має бути вказана «Без ПДВ».

При цьому податківці зазначають, що інформаційним підтвердженням придбання виконавцем або субпідрядником проекту МТД товарів/послуг, операції з постачання яких звільняються від оподаткування ПДВ, є подання ним додатка 8 до Порядку № 153. Додаткових документів для підтвердження права на пільгу до ДПС подавати не потрібно.

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК

Безоплатна передача зразків товару нерезиденту (ІПК)

В ІПК від 16.06.2025р. №3315/ІПК/99-00-21-02-02 розглянуто податкові наслідки для юридичної особи-резидента, яка безоплатно надає рекламні зразки товару підприємству-нерезиденту.

Податківці вгледили тут дохід нерезидента у вигляді надання йому товару на безоплатній основі. У зв'язку з її негрошовою формою такого доходу, він оподатковується, виходячи з розрахунку, наведеному у пп.141.4.2 ПКУ. При цьому податок має сплачуватися резидентом під час надання товару, якщо інше не передбачено положеннями відповідного міжнародного договору.

Вартість рекламного зразка може бути визначена, виходячи із даних бухгалтерського обліку.

Крім цього податківці зазначили, що у разі оподаткування доходу нерезидента податком на прибуток із суми безоплатно наданих товарів відповідно до вимог пп.141.4.2 ПКУ, платник податку-резидент України **не збільшує** фінансовий результат до оподаткування на суму такої безповоротної допомоги (безоплатно наданих товарів, робіт, послуг) відповідно до вимог пп.140.5.10 ПКУ.

Безповоротна фінансова допомога резиденту в контексті ділової мети (ІПК)

В ІПК від 25.06.2025р. №3453/ІПК/99-00-21-02-02 податківці зазначили наступне.

Відповідно до пп.14.1.231 ПКУ розумна економічна причина (ділова мета) - причина, яка може бути наявна лише за умови, що платник податків має намір одержати економічний ефект у результаті господарської діяльності.

Цей підпункт застосовується для цілей ст. 39 ПКУ, в тому числі при доведенні обставин, що свідчать про відсутність ділової мети, у випадках, визначених п.140.5 ПКУ, які передбачають застосування відповідних положень ст. 39 ПКУ.

Кодексом з метою оподаткування податком на прибуток підприємств не передбачено застосування ознаки розумної економічної причини (ділова мета) до операцій з надання безповоротної фінансової допомоги суб'єктам господарювання, що є резидентами та платниками податку на прибуток підприємств на загальних підставах.

А от здійснення збільшувального коригування на суму безповоротної фінансової допомоги певним категоріям осіб відповідно до пп.140.5.10 ПКУ залежить від того, чи застосовує платник податку коригувальні різниці відповідно до вимог пп.134.1.1 ПКУ.

ПДФО, ВЗ ТА ЄСВ

Зміни до Інструкції з порядку нарахування та сплати ЄСВ набрали чинності

20.06.2025р. набрали чинності зміни, внесені [наказом №231](#) до [Інструкції про порядок нарахування і сплати ЄСВ](#). А саме, у новій редакції викладені абз. 7 та 8 пп.5 п.2 розд.III Інструкції, якими наразі визначено, що:

- підтвердженням встановлення працівнику інвалідності є належним чином засвідчений **витяг із рішення експертної команди** з оцінювання повсякденного функціонування особи щодо встановлення інвалідності, отриманий відповідно до [постанови КМУ №1338](#), або **копія довідки до акта огляду** медико-соціальною експертною комісією про встановлення групи інвалідності, яка видана до 1 січня 2025 року;
- нарахування ЄСВ в розмірах, визначених в абзацах 3 — 5 цього підпункту, здійснюється роботодавцем із дати отримання від працівника документів щодо встановлення інвалідності та проводиться протягом строку, встановленого постановою КМУ № 1338.

Звільнений працівник повернув кошти: відображаємо в додатку 4ДФ

У [категорії 103.25 ЗІР](#) розглянута ситуація, коли найманий працівник, який припиняє трудові відносини з роботодавцем, вносить до каси підприємства суму надміру виплаченого оподаткованого доходу, яка була відображена у додатку 4 ДФ до Розрахунку за попередній період.

Податківці зазначають, що у такому випадку податковий агент зазначає суму такого повернення з від'ємним значенням у додатку 4ДФ до Розрахунку **за той період, у якому відбулося фактичне повернення коштів**, зокрема:

- у графі 3а «Сума нарахованого доходу» зазначається 0,00;
- у графі 3 «Сума виплаченого доходу» – сума повернення зі знаком «-»;
- графи 4а «Сума нарахованого податку на доходи фізичних осіб», 4 «Сума перерахованого податку на доходи фізичних осіб», 5а «Сума нарахованого військового збору» та 5 «Сума перерахованого військового збору» залишаються незаповненими.

ТРАНСФЕРТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ

Україна отримала перші Звіти СбС

На своєму сайті податківці [повідомили](#), що отримали перші Звіти у розрізі країн міжнародних груп компаній (Звіти СбС) у межах автоматичного обміну інформацією з 21 іноземної юрисдикції. Це стало можливим завдяки набуттю чинності з 04.07.2024р. Багатосторонньої угоди компетентних органів про автоматичний обмін звітами СбС.

ДПС України здійснює податковий контроль за трансфертним ціноутворенням шляхом моніторингу подання Звітів СбС. І з цього приводу нагадує наступне:

- на підставі повідомлень про участь у міжнародних групах компаній (МГК) ДПС ідентифікує платників податків, які зобов'язані подавати Звіти СбС. Платники, що здійснюють контрольовані операції, мають щороку до 1 жовтня подавати відповідне повідомлення про участь у МГК;
- Звіт СбС повинен бути поданий не пізніше 12 місяців після завершення фінансового року, встановленого материнською компанією. У разі відсутності відомостей про встановлений материнською компанією МГК фінансовий рік – протягом 12 місяців після закінчення календарного року;
- ДПС аналізує подані звіти на предмет повноти, достовірності та відповідності вимогам ПКУ. У випадку виявлення помилок або розбіжностей, платникам направляється повідомлення з вимогою подати уточнюючий звіт або надати пояснення у 30-денний строк;
- у разі відсутності чинної угоди про автоматичний обмін (QCAA) з юрисдикцією податкового резидентства материнської компанії, Звіт СбС за 2024 рік має бути поданий українським резидентом самостійно. Станом на 31 грудня 2024 року відповідна угода QCAA не набрала чинності, зокрема, з **США, Канадою та Ізраїлем**;
- неподання, несвоєчасне подання або надання недостовірної інформації у Звітах СбС чи повідомленнях про участь у МГК тягне за собою штрафи відповідно до ст.120 ПКУ.

Припинено участь у МГК у середині року: повідомляємо податківців (ІПК)

Платник податків звернувся з питанням, чи зобов'язаний він подавати **Повідомлення про участь у міжнародній групі компаній (МГК)** за 2024 рік, якщо він у березні 2024 року втратив статус учасника МГК.

В ІПК від 23.06.2025р. №3430/ІПК/99-00-21-02-03 ДПС України надала наступні вказівки:

- якщо платник навіть частково протягом звітного року був учасником МГК та здійснював контрольовані операції, – він зобов'язаний подати Повідомлення до 1 жовтня наступного року (тобто до 01.10.2025 за 2024 рік);
- у разі, якщо станом на 31.12.2024 платник вже не є учасником МГК, – у графі 6 Повідомлення слід зазначити код «UNC102». При цьому графи 7.1–11 і розділи I–II Повідомлення не заповнюються;
- у графі 12 можна додати пояснення, наприклад: про зміну учасників, перехід до іншої МГК тощо.

Для цілей ТЦО постійне представництво = нерезидент (ІПК)

В ІПК від 25.06.2025р. № 3438/ІПК/99-00-21-02-03 податківці зазначили, що для цілей трансфертного ціноутворення постійне представництво нерезидента в Україні прирівнюється до нерезидента.

Отже, якщо господарські операції, здійснені платником податків з постійним представництвом, відповідають критеріям, встановленим п.п.39.2.1.1, 39.2.1.4 та 39.2.1.7 ПКУ, такі операції визнаватимуться контрольованими.

При цьому критерії, встановлені пп. «в» (щодо низькоподаткових юрисдикцій) та «г» (щодо особливих організаційно-правових форм) пп. 39.2.1.1 ПКУ застосовуються саме **до нерезидента**, який здійснює господарську діяльність на території України через постійне представництво.

ІНШЕ

ДПС України оновила план-графік перевірок

На своєму офіційному сайті ДПС України 26.06.2025р. виклала оновлений [План-графік](#) проведення документальних планових перевірок платників податків на 2025 рік.

Коригувань зазнали **Розділ I** "Документальні планові перевірки платників податків - юридичних осіб"; **Розділ II** "Документальні планові перевірки фінансових установ, постійних представництв та представництв нерезидентів" та **Розділ IV** "Документальні планові перевірки платників податків - юридичних осіб з питань правильності обчислення, повноти і своєчасності сплати податку на доходи фізичних осіб, військового збору та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" плану- графіка.

Обов'язковість подання звітності до Держстату поновлюється

Державна служба статистики України [повідомила](#), що 18 червня 2025 року Верховна Рада України підтримала зміни до пункту 1 Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» від 03.03.2022р. №2115-IX.

Відповідно до прийнятих норм підприємці, підприємства, установи та організації знову зобов'язані подавати статистичну та фінансову звітність до органів державної статистики.

ДУМКА ЕКСПЕРТІВ

Дії податкового органу в рамках експериментального проекту щодо комплаєнс-ризиків

Вже майже рік діє [постанова Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 року № 854](#) «Про реалізацію експериментального проекту щодо функціонування системи управління податковими ризиками (комплаєнс-ризиками) в Державній податковій службі».

Згідно цієї постанови, ДПСУ мало розробити та узгодити з Мінфіном розпорядчі документи для реалізації експериментального проекту, які вірогідно мали б містити алгоритми визначення податкових ризиків. Наразі у публічній площині відсутні як згадки про прийняття розпорядчих документів, так і тексти таких документів.

Незважаючи на це, контролюючі органи [продовжують запровадження нового підходу](#) до управління податковими ризиками без залучення платників податків безпосередньо.

В рамках реалізації цього проекту податкова скеровує запити до платників податків про надання документів та інформації. Необхідність виконання вимог запиту часто обґрунтовується результатами аналізу даних, що зберігаються у електронних системах ДПС, ймовірною наявністю ризиків порушення платником податку норм податкового законодавства, припущеннями щодо недостовірності декларування тощо.

Запити зазвичай не містять відомостей про конкретні факти ймовірних порушень закону платником податків. Контролюючий орган, як правило, не зазначає, яка саме недостовірність даних, за його версією, допущена у звітності платника податків.

Так запити здебільшого не містять і чітко визначеного переліку конкретних питань і документів, які вимагаються від адресата та перебували б у причинно-наслідковому зв'язку до відповідної підстави запиту за переліком, визначеним пп.73.3.1 ПК України.

У якості довільних передумов для пред'явлення запиту на підставі постанови КМУ від 25 липня 2024 року № 854 контролюючі органи зазначають також про співставлення показників різного типу звітності (з податку на прибуток, ПДВ, фінансової звітності), про сплату податку у розмірі, нижчому ніж середньогалузевий показник по відповідній галузі тощо.

На наш погляд, співставлення показників різного типу звітності, констатація сплати податку у розмірі, нижчому ніж середньогалузевий показник по відповідній галузі, саме по собі не свідчить про порушення платником податку податкового законодавства та не може вважатися визнається самостійною достатньою підставою для пред'явлення запиту у розумінні норм ПК України.

Податкове законодавство України не покладає на платника податків обов'язку самостійного з'ясування чи встановлення відомостей, які є обов'язковими для зазначення у запиті та розуміння яких є необхідним для підготовки релевантної відповіді.

Отже, ми не схилиємося вважати подібні запити контролюючого органу такими, що складені у відповідності до вимог податкового законодавства.

Перелічені дефекти оформлення та змісту запитів контролюючого органу створюють площину для дій з правомірного їх відхилення.

Аспекти, що висвітлені у цій публікації, відображають загальний напрямок роботи податкової та його недоліки, які варто враховувати платникам при взаємодії з контролюючим органом. Водночас кожна ситуація носить індивідуальний характер та потребує прицільного вивчення як передумови визначення алгоритму та стратегії дій за фактом отримання подібного запиту.

СУДОВА ПРАКТИКА

Звільнення від санкцій за порушення податкового законодавства у період 01.03.2020р.-30.06.2023р.

В аналізованій справі №320/37268/24 суд першої інстанції прийшов до висновку в своєму [Рішенні Київського окружного адміністративного суду від 02.12.2024р.](#), що порушення платника щодо несвоєчасного включення контрольованих операцій у звіт КО за 2021р. та неналежного заповнення повідомлення про участь в МГК за 2020 та 2021рр., які були вчинені у період карантину, не повинні спричиняти відповідальність

для платника в силу мораторію згідно п.52-1 підрозд.10 розд.XX «Перехідні положення» ПКУ на період карантину (дію якого припинено 30.06.2023р.).

При цьому суд відхилив доводи податкового органу про втрату сили вказаним мораторієм з 27.05.2022р., які базувалися на редакції п.69.2 підрозд.10 розд.XX «Перехідні положення» ПКУ, що діяла у період із 27.05.2022 до 01.08.2023р.

Суд керувався тим, що норма пп.69.2 підрозд.10 розд.XX ПКУ діяла до 01.08.2023 р., та з набранням чинності Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану» від 30.06.2023р. №3219-IX втратила чинність, тобто не була чинною ані на момент складання акту перевірки (в даній справі акт перевірки датований 07.03.2024), ані у подальшому.

Натомість п.52-1 підрозд.10 розд.XX ПКУ в редакції Закону України №591-IX від 13.05.2020 року був чинний як на момент складання акту перевірки, так діє і на поточний момент.

Варто відмітити, що в п.52-1 підрозд.10 розд.XX ПКУ в редакції Закону України №591-IX від 13.05.2020 передбачені винятки, коли штрафні санкції застосовуються, але до таких винятків не належать питання, пов'язані з трансфертним ціноутворенням.

На переконання суду першої інстанції, податковий орган повинен був застосувати до правовідносин п. 52-1 підрозд.10 розд.XX ПКУ, оскільки жодних обмежень на застосування цієї норми не існувало, а порушення було вчинено під час дії карантину.

Отже, включення п.52-1 підрозд.10 розд.XX Перехідні положення до ПКУ чітко передбачило звільнення платників податків від застосування до них штрафних санкцій за порушення податкового законодавства в період дії карантину на території України.

Як було зазначено вище, досліджуване рішення було прийнято судом першої інстанції та наразі перебуває у процесі апеляційного перегляду.

Дещо схожі висновки також прослідковуються у декількох інших рішеннях апеляційних судів у наступних справах:

- [Постанова Сьомого апеляційного адміністративного суду від 06.01.2025р. у справі № 120/17075/23](#), в якому апеляційний суд зазначив, що станом на дату виникнення у позивача обов'язку по поданню додаткової інформації до документації з трансфертного ціноутворення на усій території України було встановлено карантин, а норми п.69.2 підрозд.10 розд.XX ПКУ суперечать нормам п.52-1 підрозд.10 розд.XX ПКУ. Це створює для платників податків ситуацію правової невизначеності, що з урахуванням введеного правового режиму воєнного стану є додатковим та надмірним тягарем. Як наслідок застосування штрафних санкцій до позивача порушуватиме зокрема принцип правової визначеності та верховенства права.

- [Постанова Шостого апеляційного адміністративного суду від 18.02.2025р. у справі № 320/47121/23](#), в якій апеляційний суд підтримав посилення на п.52-1 підрозд.10 розд.XX «Перехідні положення» ПКУ та доводи позивача про безпідставність застосування штрафу на підставі пп.120.3 ПКУ за порушення, яке тривало під час дії карантину.

Слід зазначити, що наразі такий підхід не є поширеним та не отримав підтвердження на рівні Верховного Суду.

Навпаки, у деяких інших категоріях спорів Верховний Суд приходив до висновку, що п.52-1 підрозд.10 розд.XX «Перехідні положення» ПКУ втратив силу з 27.05.2022р. у

зв'язку з відповідними положеннями у п.69.2 підрозд.10 розд.XX «Перехідні положення» ПКУ.

Незважаючи на це, не варто виключати можливість зміни курсу / погляду на застосування норм ПКУ зі сторони Верховного Суду, що неодноразово траплялося в його практиці.

У зв'язку з цим якщо платником було допущено порушення норм податкового законодавства у період з 01.03.2020р. до 30.06.2023р., у т.ч. у період з 27.05.2022р. до 30.06.2023р., які не потрапляють під виключення, передбачені п.52-1 підрозд.10 розд.XX «Перехідні положення» ПКУ, платник має можливість спробувати оскаржувати рішення податкових органів, зокрема, із застосуванням наведеної аргументації.

КОНТАКТИ

КЛІЄНТСЬКИЙ СЕРВІС

tetiana.potapenko@keynas.com

+38 (067) 468 36 20

ПОДАТКИ ТА ОБЛІК

sergii.kucherenko@keynas.com

ПРАВО

maksim.zhukov@keynas.com

ТЦ

svitlana.matuzova@keynas.com

04119 Україна, м. Київ,
вул. Білоруська, буд. 36А, оф. 298

+ 38 (067) 501 28 28

+ 38 (044) 299 95 06

+ 38 (044) 299 96 06

info@keynas.com

www.keynas.com

www.tagalliances.com